

Groch siewny

Uwagi ogólne

Uprawa grochu siewnego w Polsce ma długą tradycję. Jako cenna roślina wysokobiałkowa charakteryzuje się różnorodnością odmian i ich przydatnością co do kierunku uprawy i wykorzystania (jadalne, na paszę, jako suche nasiona i na zielonkę). Groch pełni ważną rolę w płodozmianie, jako roślina przerywająca częste następstwo zbóż po sobie. Jest cenną rośliną fitosanitarną. Plantacja grochu pozostawia w glebie resztki poźniwne zawierające około 20 kg P₂O₅, 25-60 kg K₂O i 50-80 kg N na 1 ha, co skutkuje istotnym wzrostem plonowania roślin następczych bez dodatkowych nakładów. Krótki okres wegetacji sprawia, że groch jest dobrym przedplonem dla gatunków ozimych.

Groch należy wysiewać jak najwcześniej, tj. kiedy tylko można wjechać na pole. Bardzo istotna jest również głębokość siewu (6-8 cm). Minimalna temperatura dla kiełkowania nasion wynosi tylko 1-2°C, a siewki znoszą krótkotrwałe przymrozki nawet do -6°C. Każde opóźnienie terminu siewu, zwłaszcza w I połowie kwietnia, przynosi z reguły lepsze warunki cieplne dla kiełkowania i wzrostu siewek, ale z reguły też pogorszenie dostępności wody pozimowej. Wyjątek stanowią gleby cięższe, w tym zwłaszcza czarnoziemy i czarne ziemie, gdzie z powodu dużej pojemności wodnej i ich znacznego uwilgotnienia na wiosnę, siew grochu jest możliwy dopiero w drugiej połowie, a czasami pod koniec kwietnia. Wcześniej zasiany groch wysoko plonuje, a nasiona równomiernie dojrzewają dzięki wykształceniu przez rośliny silnego systemu korzeniowego oraz zwiększonej odporności na choroby.

Obecnie w Krajowym rejestrze w grupie odmian ogólnoużytkowych przeznaczonych do uprawy na glebach żyznych znajduje się 22 odmiany i 9 odmian pastewnych.

W województwie świętokrzyskim doświadczenie porejestrane z grochem siewnym przeprowadzane było tylko w SDOO Słupia. Jest to doświadczenie jednoczynnikowe trzy powtórzeniowe z rozszerzonym doborem (typ G) liczącym 17 odmian jadalnych ogólnoużytkowych o wysokich wymaganiach glebowych oraz 4 odmiany pastewne. Ze względu na rosnące zainteresowanie tym gatunkiem w terenie, postanowiono zamieścić informacje o wynikach przeprowadzonych badań w niniejszym opracowaniu.

Opracowanie zostało wzbogacone o dane z doświadczeń zlokalizowanych w sąsiednich województwach łódzkim (SDOO Sulejów) i śląskim (ZDOO Kochcice) w celu poszerzenia charakterystyki testowanych odmian.

Wyniki uzyskane z doświadczeń PDO z grochem siewnym posłużyły do utworzenia dla tego gatunku Listy Odmian Zalecanych (LOZ) w naszym województwie. W 2026 roku liczy 8 odmian.

Wyniki doświadczeń

W roku 2025 średni plon wzorca dla miejscowości wyniósł **49,3 dt/ha** i był wyższy za ostatnie trzy lata o **10,7 dt/ha**.

Najwyżej plonowały odmiany w SDOO Słupia, wzorzec wszystkich odmian wyniósł **55,2 dt/ha**, niżej zaplanowały odmiany w ZDOO Kochcice. Najniższe plony uzyskano w SDOO Sulejów. Z badanych odmian ogólnoużytkowych największym potencjałem plonotwórczym w roku 2025 wykazały się odmiany: **Astronaute 109 % wzorca, Grot 109 % wzorca, Massko 108 % wzorca, Kameleon 106 % wzorca, Autentic** oraz **Symbios** równo po **105 % wzorca**, natomiast z odmian pastewnych najlepiej zaplonowała odmiana **Colin 101 % wzorca**.

Analiza trzyletnich wyników badań wskazuje, że na wyróżnienie zasługują odmiany: **Grot 106 % wzorca**, **Astronaute 104 % wzorca** oraz **Orchestra i Ostinato** równo po **103 % wzorca**.

W minionym sezonie wyleganie roślin w fazie końca kwitnienia wystąpiło w dwóch punktach doświadczalnych w stopniu średnim (6,7°), natomiast przed zbiorem było niższe (6,0°), które wystąpiło we wszystkich punktach doświadczalnych. Najniższą odporność na wyleganie wykazały odmiany: **Hubal, Turnia** oraz **Grot**.

Z chorób grzybowych zanotowano mączniaka prawdziwego. Choroba wystąpiła w dwóch punktach doświadczalnych. Odmianami o słabszej odporności na mączniaka prawdziwego okazały się: **Mefisto, SM Market, Twister, Ursus** oraz **Symbios**.

W sezonie 2025 największą masą 1000 ziaren wyróżniły się odmiany: **Kazek, Orchestra**, natomiast najdrobniejsze ziarno wytworzyły odmiany: **Turnia** oraz **Twister**.

Tabela 1. Groch siewny. Odmiany badane. Rok zbioru 2025

L.p.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Rok włączenia do LOZ	Kod kraju pochodzenia	Adres jednostki zachowującej odmianę lub w przypadku odmiany zagranicznej – pełnomocnika w Polsce
	1	2	3	4	5
1	HUBAL *	2005		PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27 ; 64-000 Kościan
2	BATUTA	2009	2026	PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27 ; 64-000 Kościan
3	TURNIA *	2011		PL	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5 ; 63-004 Tulce
4	ASTRONAUTE	2017	2019	FR	NPZ Polska Sp. z o.o. Grabonóg 76 A; 63-820 Piaski
5	MEFISTO *	2019		PL	"Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR" Smolice 146 ; 63-740 Kobylin
6	GROT	2020	2025	PL	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5 ; 63-004 Tulce
7	KAZEK	2020		PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27 ; 64-000 Kościan
8	COLIN *	2022		PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27 ; 64-000 Kościan
9	ASGARD	2023	2025	DE	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; 62-100 Wągrowiec
10	JOWISZ	2023		PL	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5 ; 63-004 Tulce
11	SM MARKET	2023	2026	PL	"Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR" Smolice 146 ; 63-740 Kobylin
12	TWISTER	2024		PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27 ; 64-000 Kościan
13	URSUS	2024		PL	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5 ; 63-004 Tulce
14	MASSKO	2025		FR	Lemaire Deffontaines 180, rue du Rossignol 59310 Auchy Lez Orchies
15	AUTENTIC CCA	-		FR	RAGT Semences Polska sp. z o.o. ul. M. Skłodowskiej-Curie 83a, 87-100 Toruń
16	ICONIC CCA	-		FR	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27 ; 64-000 Kościan
17	KAMELEON CCA	-	2026	FR	KWS Lochow Polska sp. z o.o. ul. Słowiańska 5; Kondradowice; 57-150 Prusy
18	KAPLAN CCA	-		FR	Scandagra Polska sp. z o.o. ul. Dr. A. Schmidta 1, Żołędowo; 86-031 Osielsko
19	ORCHESTRA CCA	-		FR	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; 62-100 Wągrowiec
20	OSTINATO CCA	-	2024	FR	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; 62-100 Wągrowiec
21	SYMBIOS CCA	-	2026	DE	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; 62-100 Wągrowiec

* - odmiana pastewna

Tabela 2. Groch siewny. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru 2025

Punkt doświadczalny	SDOO Słupia	SDOO Sulejów	ZDOO Kochcice
Powiat	Jędrzejów	Piotrków Trybunalski	Lubliniec
Kompleks rolniczej przydatności gleby	Pszenny dobry	Pszenny dobry	Żytni dobry
Klasa bonitacyjna gleby	III a	III b	III b
pH gleby w KCL	6,1	6,6	6,7
Przedplon	Pszenica ozima	Pszenica ozima	Jęczmień jary
Data siewu	28.03.2025	27.03.2025	21.03.2025
Obsada nasion (szt/m ²)	110	110	110
Data zbioru	23.07.2025	18.07.2025	05.08.2025
Nawożenie mineralne – kg/ha			
N (kg/ha)	15	18	25
P₂O₅ (kg/ha)	50	60	60
K₂O (kg/ha)	75	90	90
Nawożenie dolistne preparatami wieloskładnikowymi (na ha)	Basfoliar 6-12-6 + Basfoliar 12-4-6-S + ADOB Bor – 5l+5l+1l	-	Basfoliar 6-12-6 + AgroSorb-4l+1,6l ADOB Mn +ADOB Mo – 0,5l+0,15l Basfoliar 6-12-6 +AgroSorb – 4l+1,6l
Środki ochrony roślin			
Zaprawa	Nitragina	Nitragina	Nitragina
Herbicyd (na ha)	Boxer 800 EC – 4l Corum 502,4 SL – 1,25l	Wing P 462,5 EC + Boxer 800 EC + Basagran 480 SL – 2,5l+1l+1l	Wing P 462,5 EC – 4l Corum 502,4 SL – 1l
Adiuwant (na ha)	Atoplan Soil Maxx – 0,5l Dash HC – 0,5l	-	Green Osmo – 0,2l
Insektycyd (na ha)	Cyperkill Max 500 EC-0,05l Karate Zeon 050 CS – 0,15l Mospilan 20 SP - 0,2kg	Cyperkill Max 500 EC-0,05l Mospilan 20 SP – 0,2 kg	Cyperkill Max 500 EC -0,05l Mospilan 20 SP – 0,2 kg

Tabela 3. Groch siewny. Plon ziarna odmian (%wzorca). Rok zbioru 2025

Lp	Cecha	SDOO Słupia	SDOO Sulejów	ZDOO Kochcice
<i>Wzorzec dt z ha</i>		<u>55,2</u>	<u>40,7</u>	<u>51,9</u>
1	HUBAL *	97	88	82
2	BATUTA	114	85	102
3	TURNIA *	94	101	83
4	ASTRONAUTE	102	111	114
5	MEFISTO *	93	85	91
6	GROT	112	112	104
7	KAZEK	98	96	87
8	COLIN *	111	90	99
9	ASGARD	86	103	98
10	JOWISZ	104	93	91
11	SM MARKET	101	98	99
12	TWISTER	98	95	97
13	URSUS	98	94	99
14	MASSCO	105	113	108
15	AUTENTIC CCA	100	107	108
16	ICONIC CCA	92	108	110
17	KAMELEON CCA	104	103	111
18	KAPLAN CCA	104	101	96
19	ORCHESTRA CCA	94	106	106
20	OSTINATO CCA	92	104	108
21	SYMBIOS CCA	102	107	107

Wzorzec 2025 – wszystkie badane odmiany

* - odmiana pastewna

Tabela 4. Groch siewny. Plon ziarna odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2023

Lp	Odmiana	2025	2024	2023	2024-2025	2023-2025
	<i>Wzorzec, dt z ha</i>	<u>49,3</u>	<u>31,8</u>	<u>34,7</u>	<u>40,6</u>	<u>38,6</u>
1	HUBAL *	89	93	98	91	93
2	BATUTA	102	97	102	100	100
3	TURNIA *	92	98	96	95	95
4	ASTRONAUTE	109	110	92	109	104
5	MEFISTO *	90	90	116	90	98
6	GROT	109	113	96	110	106
7	KAZEK	93	98	105	95	98
8	COLIN *	101	91	99	97	98
9	ASGARD	95	107	100	100	100
10	JOWISZ	97	95	105	96	99
11	SM MARKET	99	100	107	100	102
12	TWISTER	97	96	-	96	-
13	URSUS	97	94	-	96	-
14	MASSKO	108	-	-	-	-
15	AUTENTIC CCA	105	106	-	105	-
16	ICONIC CCA	102	-	-	-	-
17	KAMELEON CCA	106	108	-	107	-
18	KAPLAN CCA	100	99	-	100	-
19	ORCHESTRA CCA	102	111	96	105	103
20	OSTINATO CCA	101	108	103	104	103
21	SYMBIOS CCA	105	116	-	109	-
	Liczba doświadczeń	3	3	3	6	9

Wzorzec: 2023,2024,2025 – wszystkie badane odmiany

* - odmiana pastewna

**Tabela 5. Groch siewny. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby (odchylenia od wzorca).
Lata zbioru 2025, 2023-2025**

Lp	Odmiana	Mącznik prawdziwy		Askochytoza	
		2025	2023-2025	2025	2023-2025
<i>Wzorzec, dt z ha</i>		<u>8,4</u>	<u>7,8</u>	<u>9,0</u>	<u>7,6</u>
1	HUBAL *	0,5	-0,2	0,0	-0,4
2	BATUTA	0,0	0,3	0,0	0,4
3	TURNIA *	0,1	-0,2	0,0	0,0
4	ASTRONAUTE	0,0	0,0	0,0	0,0
5	MEFISTO *	-0,2	0,1	0,0	0,2
6	GROT	0,0	-0,2	0,0	-0,2
7	KAZEK	0,1	0,0	0,0	0,1
8	COLIN*	0,0	0,1	0,0	0,0
9	ASGARD	0,0	0,1	0,0	0,2
10	JOWISZ	0,0	0,0	0,0	-0,2
11	SM MARKET	-0,2	-0,1	0,0	-0,2
12	TWISTER	-0,2	-	0,0	-
13	URSUS	-0,2	-	0,0	-
14	MASSCO	0,1	-	0,0	-
15	AUTENTIC CCA	0,0	-	0,0	-
16	ICONIC CCA	0,1	-	0,0	-
17	KAMELEON CCA	0,0	-	0,0	-
18	KAPLAN CCA	0,0	-	0,0	-
19	ORCHESTRA CCA	0,1	-0,1	0,0	0,0
20	OSTINATO CCA	0,1	-0,1	0,0	-0,1
21	SYMBIOS CCA	-0,2	-	0,0	-
Liczba doświadczeń		2	8	3	5

Wyniki pochodzą tylko z tych doświadczeń w których dana choroba wystąpiła; wyższa wartość oznacza ocenę korzystniejszą

Wzorzec: w roku 2025, 2024, 2023 – wszystkie badane odmiany

* - odmiana pastewna

Tabela 6. Groch siewny. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2023-2025

Lp	Odmiana	Wyleganie w fazie końca kwitnienia (skala 9°)		Wyleganie przed zbiorem (skala 9°)		Długość okresu wege- tacji (liczba dni)		Wysokość roślin (cm)		Masa 1000 ziaren (g)	
		2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025
<i>Wzorzec</i>		<u>6,7</u>	<u>7,5</u>	<u>6,0</u>	<u>6,3</u>	<u>109</u>	<u>100</u>	<u>106</u>	<u>86</u>	<u>221,9</u>	<u>214,1</u>
1	HUBAL*	-0,7	-0,8	-1,5	-2,0	111	101	-1	-3	8,6	6,6
2	BATUTA	0,8	0,4	0,2	0,2	111	102	-1	1	-6,1	-4,1
3	TURNIA*	-1,0	-0,7	-1,5	-1,4	109	100	-4	-3	-43,9	-29,8
4	ASTRONAUTE	-0,5	-0,2	0,4	0,6	107	99	-5	-4	16,5	2,9
5	MEFISTO*	0,2	0,4	-0,3	0,3	111	102	8	10	-2,1	-4,2
6	GROT	-0,7	-0,5	-1,2	-1,0	108	100	-1	0	9,6	8,9
7	KAZEK	0,0	0,1	-0,2	-0,3	109	101	3	6	27,7	25,4
8	COLIN*	0,8	0,2	0,1	-0,1	111	102	12	8	-24,3	-26,2
9	ASGARD	0,0	0,2	0,7	0,8	108	99	-6	-4	11,9	2,4
10	JOWISZ	0,2	0,2	0,5	0,2	111	102	4	5	-9,0	-0,7
11	SM MARKET	0,2	0,2	0,1	0,6	110	102	6	2	-19,4	-12,7
12	TWISTER	0,6	-	-0,2	-	111	-	3	-	-43,7	-
13	URSUS	0,5	-	-0,1	-	112	-	1	-	-3,8	-
14	MASSCO	0,2	-	0,1	-	108	-	0	-	16,1	-
15	AUTENTIC CCA	-0,2	-	0,6	-	108	-	-4	-	12,2	-
16	ICONIC CCA	0,2	-	0,8	-	107	-	0	-	13,4	-
17	KAMELEON CCA	0,2	-	0,7	-	109	-	-3	-	18,5	-
18	KAPLAN CCA	0,5	-	-0,4	-	110	-	-4	-	-12,3	-
19	ORCHESTRA CCA	-1,0	-0,2	-0,1	0,3	108	99	-5	-2	21,5	20,2
20	OSTINATO CCA	0,5	0,6	0,9	0,9	109	100	-5	-1	1,2	-8,0
21	SYMBIOS CCA	-0,3	-	0,5	-	108	-	1	-	7,7	-
Liczba doświadczeń		2	6	3	9	3	9	3	9	3	9

Wyleganie: wyższa wartość oznacza ocenę korzystniejszą

Wzorzec: w roku 2025, 2024, 2023 - wszystkie badane odmiany,

Długość okresu wegetacji - liczba dni od siewu do dojrzalności technicznej

* - odmiana pastewna

Wykaz odmian grochu siewnego znajdujących się w Krajowym rejestrze w roku 2025

Lp	Odmiana	Rok rejestracji
ogólnoużytkowe		
1	AKORD ^{x/}	2012
2	ARWENA	2015
3	ASGARD	2023
4	ASTRONAUTE	2017
5	BATUTA	2009
6	CYSTERSKI ^{x/}	2008
7	GROT	2020
8	JOWISZ	2023
9	KAZEK	2020
10	MANDARYN	2019
11	MASSKO	2025
12	MECENAS	2012
13	NEMO	2019
14	OLIMP	2017
15	PROSPER	2020
16	SM MARKET	2023
17	STARSKI ^{x/}	2016
18	TARCHALSKA	2004
19	TWISTER	2024
20	TYTAN	2021
21	TYTUS	2017
22	URSUS	2024
pastewne		
23	COLIN	2022
24	HUBAL	2005
25	MEFISTO	2019
26	MILWA	2005
27	MODEL ^{x/}	2011
28	MUZA ^{x/}	2009
29	ROCH ^{x/}	2000
30	SOKOLIK ^{x/}	2001
31	TURNIA	2011

^{x/} - odmiana niebadana w latach 2021-2024

Charakterystyka odmian grochu siewnego wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2025

Charakterystyki opracowane są przez COBORU w oparciu o wyniki wieloletnie uzyskane na terenie całego kraju.

MASSKO

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i do konsumpcji. Plon nasion i plon białka bardzo duży. Nasiona żółte, masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego i włókna surowego w nasionach średnia. Intensywność pobierania wody (tempo rozgotowywania roślin) dość duża. Termin kwitnienia nieco krótszy od średniego, dojrzewania średni, okres kwitnienia nieco dłuższy od średniego. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny dość wysokie. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia i przed zbiorem średnia. Odporność na mączniaka rzekomego – dość duża, na fuzaryjne wędnięcie, mączniaka prawdziwego i zgorzelową plamistość – średnia. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m².

